

Delo, ki človeka veseli

V malem barakarskem naselju Pod ježami mi je pozornost pritegnila mala, s številnimi izveski in okraski polepšana hišica. Pritegnila me je njena nenavadna podoba, ki me je v trenutku povrnila v domišljjski svet otroštva. Pritegnila je bila še druga hišica: prav tako nališpana in obkrožena še z lepimi cveticami. Radovednost me je vlekla naprej in kmalu sem zvedel, da tu živita zakonca Jovanovič in da je stvaritelj te posebne pravljice podobe obeh hišic Milan Jovanovič, ki mi je prav rad odprl vrata in mi dovolil napasti radovednost tudi v notranjosti večje hišice, v kateri ima delavnico, kjer malo klepari ali pa dovoli, da to opravljajo njegovi prijatelji. Njegov najljubši prostor je pri delovni mizi ob oknu, kjer ure in dneve rezlja podobe v les, oživlja korenine, rogovile in grče podrtih dreves. Pa ne samo to, tudi »restavira« razne na smetiščih najdene predmete, ki jim je čas odvzel funkcionalnost in jim nadel pečat preteklosti. Sleherni centimeter sten in polic je prekrito z raznimi starimi posodami, figurami iz lesa, predmeti iz medenine, bakra itd. Tudi velika uokvirjena slika Franceta

jim vrnil nekdanjo celovito podobo. Zdaj mu polnijo prostor in vsakdanje življenje. Vse, česar se je dotaknil s svojim delom, je spremenil v svoje življenje. Milan Jovanovič je upokojenec, ki mu ni nikoli dolgčas. Ta mala delavnica s številnimi malimi prostorčki, ki so vsi in njihova opremljenost, plod njegove inovativne domišljije in elementarne ustvarjalnosti, je za njega tovarna, Cankarjev dom, galerija, sprehod ob zeleni reki, vse, prav vse, kajti tu je srečen. »Nekoč sem bil pijanec do take mere, da nisem imel nič, prav ničesar, bil sem povsem na dnu, tudi otroci so me zapustili. Bil sem zaposlen pri gradbenem podjetju ZG Ljubljana. Potem sem se začel zdraviti in počasi sem postajal spet človek. V družini je spet zagorel ogenj, otroci so se sicer poženili in omožili, vendar danes se spoštujemo in se imamo radi. Sem klepar brez šole, rad delam, rad ustvarjam podobe in pravljicni svet. Rad bi nadoknadel zamujeno in polepšal življenje za vse nazaj, še za tista pijanska leta, ko nisem bil nič, ne človek in ne žival.« Tako se mi je predstavil, ko sem mu povedal, da bi ga objavili v Naši skupnosti. Po-

Milan Jovanovič s svojo najljubšo skulpturo

Prešerna je tako rešena z odpadca. In videti je, da se ta naš Francelj iz Vrbe v tem tesnem prostorčku, takole obkrožen z ljubko ropotijo z vseh vetrov, prav imenito počuti. Sanja in razmišlja o svojem svetu, kajti Milan ga pri tem ne moti, on ima svoj svet in svoje muze, morda mu le dobro de, da mu pod prste radovedno gleda France Prešeren. Iz korenin ali vijugastih debel Milan najpogosteje ureže podobe žensk, z vsemi posebnostmi poudarjene in največkrat tudi z več obrazi in obilo erotike. Z odpadca pa je rešil tudi že številne svetnike, pa poškodovane mavčne odlikte Lenina. Tita in drugih znanih osebnosti. Milan jim je poškodbe odpravil in

vedal mi je še marsikaj, tudi to, da je že od leta 1974 član kluba zdravljenih alkoholikov v Mostah, da se vsake toliko časa še udeleži srečanj in da mu je hudo, kadar izve, da se je kdo od članov spet vrnil k pijači. Milan pravi, da je za vzdržnost proti alkoholu veliko vredna trdna volja in razumevanje ter podpora v družinskem krogu. Najmočnejše orožje pa je delo. Tako delo, ki človeka veseli in mu razvname ustvarjalni duh. Tako delo, ki človeku domišljijo popelje na pašo in ga nenehoma polni z zadovoljstvom. Brezdelje pa so stopnice, ki peljejo navzdol k alkoholizmu ali kakšnemu drugačnemu dnu. SLAVKO GERLICA

KULTURA • KULTURA • KULTURA

Še o X. jubilejnem Tednu upokojencev občine Ljubljana Moste-Polje od 21. do 26. septembra 87

Upokojenci naše občine so uspešno praznovali in zaključili svoj X. tradicionalni Teden upokojencev.

Razen srečanja upokojencev v našem Klubu v Fužinskem naselju smo krepko metali kroglice tudi balinariji na »poligonu« v Malenškovi ulici. Uma svetle meče pa so vihteli šahisti v naših klubskih prostorih.

Da pa se sploh ne razgovorim o obisku delovnih organizacij v naši občini, kjer so nas vsepovsod izredno tovariško sprejeli in nam pokazali sodoben način njihove proizvodnje in nas tudi prijetno pogostili!

Svojestven podvig je bil tudi pohod po Poteh spominov in tovari-

štva, od Hrušice, preko Golovca do Dolenjske ceste. Bilo nas je nekaj več kot šestdeset. Nimamo podatkov, koliko je bilo ožuljenih nog, vemo le, da smo vsi, četudi nekoliko utrujeni, končali pohod na Dolenjski cesti veseli in razpoloženi, z zavestjo: »Nismo še za v staro šaro!«

Izredni so bili tudi občutki ob obisku naših članov, ki so že zbrali 80 in več let svoje življenjske dobe. Ob tej priliki smo jih tudi malenkostno obdarili. »Kaj darilo,« so nam dejali. »Glavno je, da ste se nas spomnili in nam dali občutek, da smo še vedno člani naše upoko-

jenske skupnosti in da nas še niste - odpisali!«

Seveda, zaključek tega X. jubilejnega Tedna naših upokojencev pa je bila svečanost 25. 9. 87 v Domu španskih borcev ob 18. uri zvečer.

Dvorana je bila nabito polna. Prve pozdravne besede je spregovoril predsednik Zveze društev upokojencev naše občine, priložnostni slavnostni govor pa je imela predsednica sveta zveze sindikatov občine Marija Fedran.

Potem pa so sledile točke kulturnega programa, kjer je briljiral harmonikarski orkester glasbene šole iz Most s svojim nastopom,

pod vodstvom profesorja tov. Piškurja.

V splošnem je bil po mnenju poslušalcev posrečeno izbran program in bilo je slišati želje, da bi podobne prireditve, s tako prijetnim programom, za upokojence organizirali večkrat na leto in ne samo ob Tednu upokojencev.

Organizatorji Tedna upokojencev se zahvaljujemo zasodelovanju in obisk.

Vsem nastopajočim na zaključni svečanosti pa še posebno priznanje za njihovo izvajanje in prijeten večer.

CIRIL TRAVEN

Zbirka starih predmetov v šoli Janče

Ob zaključku šolskega leta je bila v šoli Janče urejena razstava dela in iger z motom: IZ MALEGA RASTE VELIKO. Posebej je bil predstavljen zgodovinski kotiček. Učenci šole so v okviru svojih interesnih dejavnosti zbrali stare predmete. Ker je bilo zanimanja za razstavo veliko, se je vodstvo šole odločilo, da bo ta stalna, saj predstavlja v malem delu in življenje ljudi iz okolice. Mnogi predmeti, ki so nekdanji nepogrešljivi pri kmečkih delih, so mlajšim že skoraj neznan, tako da tudi šolski otroci, ki izhajajo iz kmečkega okolja, ne poznajo namena posameznega orodja. V pogovoru z upraviteljem šole, je ta dejal, da hoče z zbirko doseči pozitivni odnos mladine do nekdanjih prič preteklosti s tem, da tudi mladi ohranjajo in negujejo tradicijo prednikov, ki so bili življenjsko vezani na košček zemlje.

Razstava je bila tudi odraz vse dejavnosti šole. Obiskovalce je prepričala, da šola kljub malemu številu učencev uspešno opravlja svoje poslanstvo, saj si mora nenehno prizadevati, da izpolni pričakovanja staršev in otrok za kvalitetno vzgojo in znanje, ki sta predpogoj za nadaljnje izobraževanje otrok tudi s tega področja.

VESTI IZ KULTURE

V galeriji Feniksna Staremtrguje svoje grafike razstavil Dietmar Noworzin iz pobratenega mesta Leverkusen. Otvoritvene slovesnosti se je udeležil tudi avtor.

Prijateljski in delovni stiki med Ljubljano in pobratenim mestom Wiesbaden trajajo že več kot deset let. Na kulturnem področju so se v letošnjem letu zvrstile številne prireditve. Ena zadnjih uspešnih prireditev je samostojna razstava slik in grafik akademskega slikarja Andreja Jemca, v secesijski vili Clementine.

Poleg avtorja so se otvoritvene slovesnosti udeležili tudi: predsednica Skupščine mesta Ljubljane Nuša Kerševan, predstavnica ljubljanskega Festivala Muri Plemenitaš in jugoslovanski konzul v Frankfurtu Džemaludin Abdagič.

Do konca tega koledarskega leta se bo v tem pobratenem mestu s svojimi plastikami predstavil akademski kipar Stojan Batič. V prvem mesecu leta 1988 pa Ljubljano in Wiesbaden pripravljata razstavo slikarskih del Antona Azbeta. Razstava bo na ogled v ljubljanski Narodni galeriji in Münchnu, kjer je vrsto let mojster Azbe vodil svojo slikarsko šolo.

Od 26. do 28. oktobra bodo v poslovnosti stavbi SMELT potekali Dnevi japonske kulture. Predstavljeni bodo mnogi japonski običaji in njihova umetnost. Obiskovalci si bodo lahko ogledali likovna dela, se seznanili z ročnim tiskanjem značilnega japonskega lesoreza in prisluhnili glasbi na starih japonskih glasbilih.

Z gostovanjem v Bratislavi so se

vrnili člani Slovenskega okteta. Ta priljubljeni ansambel je v dvorani Slovenske filharmonije nastopil s solistom tenoristom Nikolajem Geddo. Peli so skladb stare ruske in slovanske pravoslavne liturgije. Poslušalci, ki so do zadnjega mesta zasedli dvorano, so pevice in solista toplo sprejeli.

Tudi Slovenci smo proslavili 200-letnico rojstva Vuka Stefanovića Karadžića. Proslava je bila 10. oktobra v Repnjah pri Vodichah nad Ljubljano, pred rojstno hišo Vukovega učitelja Jerneja Kopitarja. O delu in življenju tega velikega jezikoslovca je spregovoril, dr. Janez Rotar s filozofske fakultete v Ljubljani.

Kulturni program so izvedli: igralec Andrej Kurent, APZ France Prešeren iz Kranja, učenci osn. šole F. Marn in godba na pihala iz Vodice.

26. oktobra se bo v Trstu pričel Vukov teden s simpozijem: »Vuk, Srbija, Evropa«. Udeležili se ga bodo raziskovalci Vukovega dela iz Beograda, Zagreba, Sarajeva in Ljubljane ter slavisti in zgodovinarji s tržaške in videmske univerze.

Vuk Stefanovića Karadžić je često zahajal v Trst. V Trstu je bil tiskan tudi prevod njegove Nove zaveze. Poleg znanstvenega posveta bodo s kulturnim programom nastopili kulturno-umetniški ansambli iz Beograda. Člani Stalnega slovenskega gledališča v Trstu pa so za konec Vukovega tedna pripravili recital srbske ljudske poezije, ki jo bodo izvajali v srbohrvatskem, slovenskem in italijanskem jeziku. Matjaž ROLIH

V SPOMIN

Albin Majeršič-Robi

22. septembra 1987 je v Beogradu umrl Albin Majeršič-Robi. Bil je borec 2. grupe odredov Slovenije. V NOV je služil kot namestnik komandantabrigade Matija Gubca in komandant brigade Srečko Kosovel ter oficir varnosti 9. korpusa Slovenije. Bil je rezervni podpolkovnik. Delovno dobo je končal kot višji svetnik v zveznem sekretariatu za notranje zadeve v Beogradu. Za svoje zasluge je bil nosilec spomenice in mnogih drugih civilnih in vojnih odlikovanj. Vsa mladostna leta je preživel v Zalogu pri Ljubljani. Vključen je bil v mladinsko organizacijo Sokol in že leta 1940 postal član SKOJ-a, v kateri je aktivno sodeloval vse do odhoda v partizane 18. 5. 1942 - v II. grupu odredov. Udeležil se je raznih borb in bitk v brigadah. Ob koncu vojne je bil dodeljen

v Sekretariat za notranje zadeve v Beograd, kjer je imel važne in odgovorne dolžnosti in naloge. Usoda je zahtevala, da je bil na službeni dolžnosti težko poškodovan, zato je bil več let nepokreten in njegovo zdravstveno stanje se je vedno bolj slabšalo, vse do zadnjega dne, ko mu je smrt pretrgala nit življenja.

DRAGO ROBI: Bil si daleč od nas in svojega rodnega kraja. Zato nas je tvoja nenadna smrt še bolj prizadela in ker si bil daleč od nas, te nismo mogli niti spremljati na zadnji poti. Boš pa ostal med znanci in prijatelji v trajnem spominu. Zahvaljujemo se ti za vse, kar si prispeval za osvoboditev naše domovine, za katero si se boril. Slava tvojemu spominu!

Prijatelji in sorobci ROMAN KLEŠNIK

Aleša Udovč

25. september 1987. Ljubljanske Žale. Žara v trinajsti mrliški večici. Ob 13. uri. Najina Aleša. Mama Ksenija. Oči vladimir. Ne moremo k njima. Morali bi. Spodobiti se. Ne moremo. Stojimo v skupini. Tišina lega na nas. Čutimo SAMOTO. Mislimo na Alešo.

Aleša - s sončnim nasmehom raznaša darila za učitelje, tajnico, računovodkinjo, ravnateljico, za snažilke. Sama jih je naredila. Spet bo presenetila in razveselila veliko ljudi.

Aleša - je podpisana med prvimi in je tudi avtorica vsebine, ko pišemo razredničarki ob koncu prvega šolskega leta (v gimnaziji), ker je zaradi boleznih ni med nami. Poudarja, da nismo več »tisti vzorni I.a. postali pa smo skupina, v kateri je čutili več pripadnosti in prijateljstva«. Rob pisma obda z nežnim vzorcem.

Aleša - lepa, očarljiva, mlada, živahna, samozavestna, predvsem pa vedra, nasmejana.

Maturantski izlet. Več dni preživimo na Hvaru. Ostale so slike. Spomin neizmerno boli. Po maturi

odpotuje v Anglijo. Tam zasluži za potovanje v Italijo. Vrača sez novimi vtisi, izkušnjami, spoznanji in uspešno opravi sprejemni izpit na medicinski fakulteti. Redko se vidimo. Vemo, da študij jemlje resno. Nočemo motiti. Pa tudi tako je: sedaj ima že skoraj vsak svoje skrbi, svoje obveznosti. In nena-doma - 23. september 1987 - osmrtnica v Delu - »O saj ni smrti ni smrti! Samo tišina je preogloboka, kakor zelenem, prostranem gozdu.« (S. Kosovel) Kako že toži pesnik ob pokojnem prijatelju: »Mlad umrje, kdor od bogov izbran je.«

Ostali nam je prelep cvet, plemenit in zlahčen. Ali ga bomo znali dovolj ceniti in spoštovati v tem trdem, surovem času?! sošolci in sošolke

MERCATORJEVA NOVOST

»Klub Mercator«

Neverjetno, a resnično. Lastnikom KLUB MERCATOR kartice tečejo vsaj 70-odstotne obresti od dneva, ko jim izdajo Mercatorjeve kupone, do trenutka, ko z njimi v eni od Mercatorjevih poslovalnic poravnajo račun. Se več: če kupone iz tega ali onega razloga ne potrošite v letu dni, vam pripadajo 135-odstotne obresti.

Obresti vam obračunavamo dvakrat letno. Kupone lahko kadarkoli vnovčite v gotovino pri svoji pooblaščenici poslovalnici.

In kako postati lastnik KLUB MERCATOR kartice?

V vsaki izmed 1600 Mercatorjevih poslovalnic vam bodo radi vse pojasnili. Dobili boste seznam poslovalnic, pooblaščenih za izdajanje kartic in kuponov, tako da lahko obiščete tisto, ki vam je najbolj pri roki. Tam boste lahko nemudoma spremenili poljubno vsoto v Mercatorjeve kupone.

In obresti vam stečejo.

Prepričajte se na lastne oči. Prepričajte se na lasten žep.

Pooblaščenice poslovalnice Mercator za izdajo kartic Klub Mercator in prodajo kuponov Mercator v naši občini so:

samopostrežba, Proletarska 4; samopostrežba »Fužine«, Trg oktobrske revolucije 18 in samopostrežba »Zalog«, Agrokombinat-ska 2.

EX TEMPORE Urh, Orle, Pugled, Molnik 87

Z žigosanjem podlag 2. in 3. oktobra v Kulturnem domu španskih borcev se je pričel letošnji IV. slikarski Ex tempore Urh, Orle, Pugled, Molnik 87.

K delu so se prijavili likovniki iz Ljubljane, Domžal, Železnikov, Škofje Loke, učenci osnovnih šol Toneta Trtnika-Tomaža, Toneta Tomšiča in učence srednjega usmerjenega izobraževanja iz Ljubljane.

Mesec dni je na voljo za delo in upajmo, da bo vreme likovnikom naklonjeno.

Dela morajo biti oddana 4. in 5. novembra prav tako v KD Španski borci, kjer bodo dela tudi razstavljena. Otvoritev razstave bo 26. novembra ob 20. uri. Razstava je namenjena praznovanju dneva republike.

Matjaž ROLIH

KUHINJA NA SLOVENSKEM

Do konca tega meseca je v Slovenskem etnografskem muzeju odprta zanimiva in poučna razstava o slovenski kuhinji.

Razstavljeno gradivo nas seznanja z načinom (in prostori) pripravljanja hrane in prehranjevanja v preteklosti. Skoraj vse razstavljeno gradivo so zbrali učenci slovenskih osnovnih šol, kjer obiskujejo entološke krožke.

Kraška ognjišča in črne kuhinje so danes res samo še etnološka zanimivost. Razstavljeno je tudi veliko z žico povezane lončene posode, skledniki, lončeni modeli za peko potic in žličnik za žlice, ki je imel vedno svoje mesto na steni, poleg solnice, nad ognjiščem ali kasneje zidanim številnikom.

Različno dolge in na koncu v rogovilo razcepljene palice burkle so služile za nameščanje posode v krušno peč.

Za čiščenje od saj črnih kuhinj je služilo omelo, narejeno iz listov, ki ovijajo koruzni storž. Dolgi loparji za polaganje kruha v peč so v rabi še danes tam, kjer še pečejo kruh v starih lončenih pečeh.

Med pomembno in zanimivo gradivo na tej razstavi sodijo seznanji jedi, značilni za določene predele naše dežele in letne čase in pa jedi, ki so jih jedli ob raznih praznikih in poročnih svatbah.

Razstava, ki je odprta že od začetka poletja, je dobro obiskana. Zanimanje mladih za to vrsto kulturne dediščine ne zamira, kar dokazujejo ne samo etnološki krožki, temveč tudi vsakoletni etnološki taboři, ki jih organizirajo vsako poletje v okviru akcije Znanost mladini. MATJAŽ ROLIH